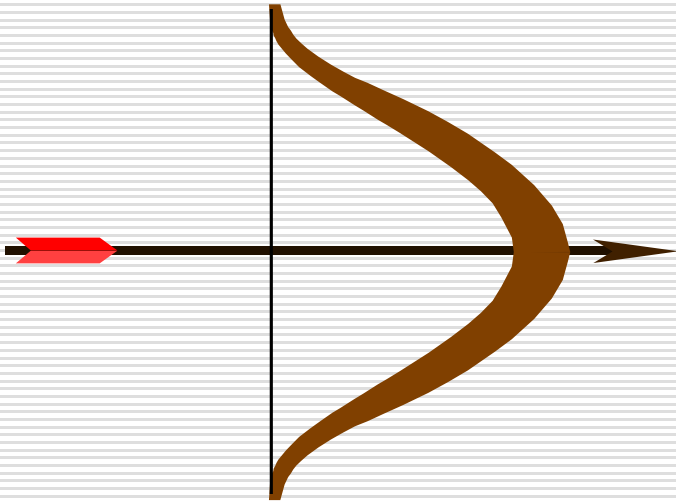

Theme 3 - Еластичност

---

1. Ценова еластичност от търсенето
  2. Еластичност на дохода от търсенето
  3. Кръстосана ценова еластичност
  4. Еластичност на предлагането
-

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Ценовата еластичност на търсенето измерва “чувствителността” на купувача към промените на цената

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Определение:

E_p = процентната промяна на търсенето
количество от даден продукт към
процентната промяна на неговата цена.

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Формула:

$$E_p = \frac{(\text{промяна на } Q_d / \text{средно } Q_d)}{(\text{промяна на } P_r / \text{средна } P_r)}$$

Където Q_d = търсено количество, и P_r = цена.

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Example 1

Да приемем че в супермаркет констатират, че при цена 2 лева за литър прясно мляко клиентите купуват 800 литра на ден. Собствениците повишават цената на 3 лева. При тази цена обаче клиентите започват да купуват по 700 литра дневно.

Каква е ценовата еластичност на търсенето на мляко, в случая?

Theme 3 - Еластичност

□ Ценова еластичност на търсенето

Example 1 отговор

- Промяна в търсеното количество = -100
- Средно търсено количество = 750
- Промяна на цената = +1 лева
- Средна цена = 2.50 лева

$$E_p = \frac{100/750}{1\text{ лв.}/2.50\text{ лв.}} \cdot \frac{.133}{.4} = .3325$$

Theme 3 - Еластичност

□ Ценова еластичност на търсенето

Example 1 отговор

Отговорът е - 0.3325, тъй като търсеното количество намалява (промяната е -100 литра, в случая). Но тъй като ценовата еластичност на търсенето винаги е отрицателна (*Вж. Закон на търсенето*) игнорираме знака "-".

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Ако еластичността на продукта е по-малка от 1, то считаме, че той е **нееластичен / inelastic**.

Ако еластичността му е по-голяма от 1, приемаме че е **еластичен / elastic**.

А ако еластичността му $=1$, то тогава считаме че продуктът е с **единична / симетрична еластичност / unit elastic**.

И така продукт с ценова еластичност от търсенето = 3.5 е:

---

1. Нееластичен
2. Симетрично еластичен
3. Еластичен
4. Нито един от посочените отговори

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Example 2

НДК продава 1,800 билети на цена от 11 лева. А след като намалява цената на 9 лева, продават 2,600 билета.

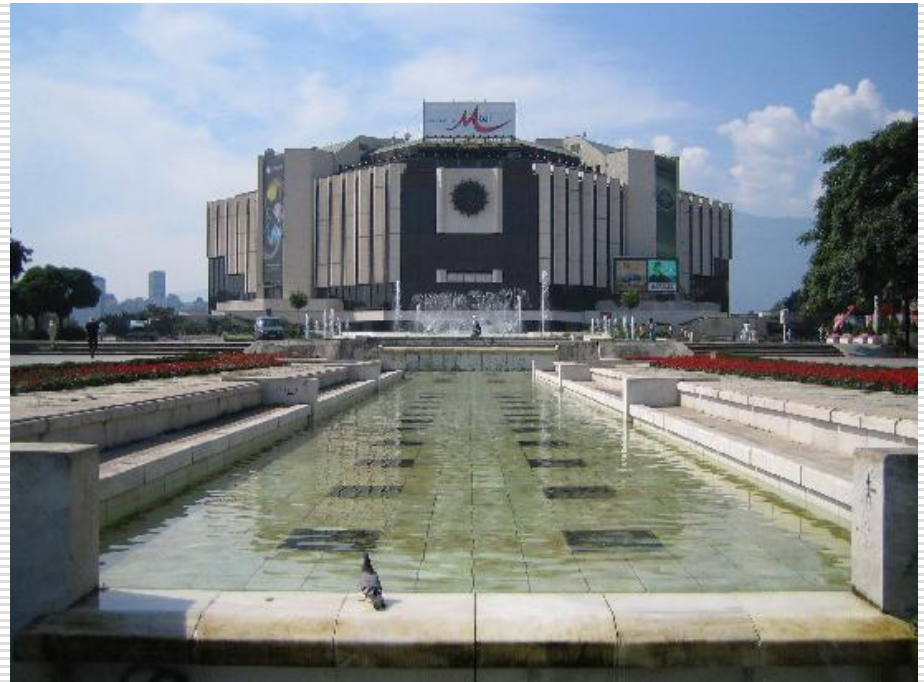
Каква е ценовата еластичност на търсенето на билетите, предлагани от НДК?

В предишния пример (1,800 и 2,600 билета за цена от 11 и 9 лева), колко, според вас, е ценовата еластичност на търсенето на билетите?

- 0.55
- 1.818
- 1.55
- 2.83
- 5.151

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност от търсенето

Example 2 Отговор

$$E_p = \frac{800/2200}{2/10} \cdot \frac{.3636}{.2} = 1.818$$

Тъй като еластичността е по-голяма от 1, предлаганите билети от НДК са еластични по отношение на цената.

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Фактори определящи ценовата еластичност на търсенето:

- Наличието на **заместващи стоки** / substitutes. Колкото повече са заместващите стоки, толкова по-голяма е еластичността на продукта.
  - Разходите за дадения продукт спрямо **дохода на потребителя**. Колкото по-висок е дялът на тези разходи, толкова по-голяма е и еластичността.
  - **Продължителността на периода**, който се има предвид. Колкото по-продължителен е той, толкова по-голяма е еластичността.
-

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Фактори за ценовата еластичност **на бензина**:

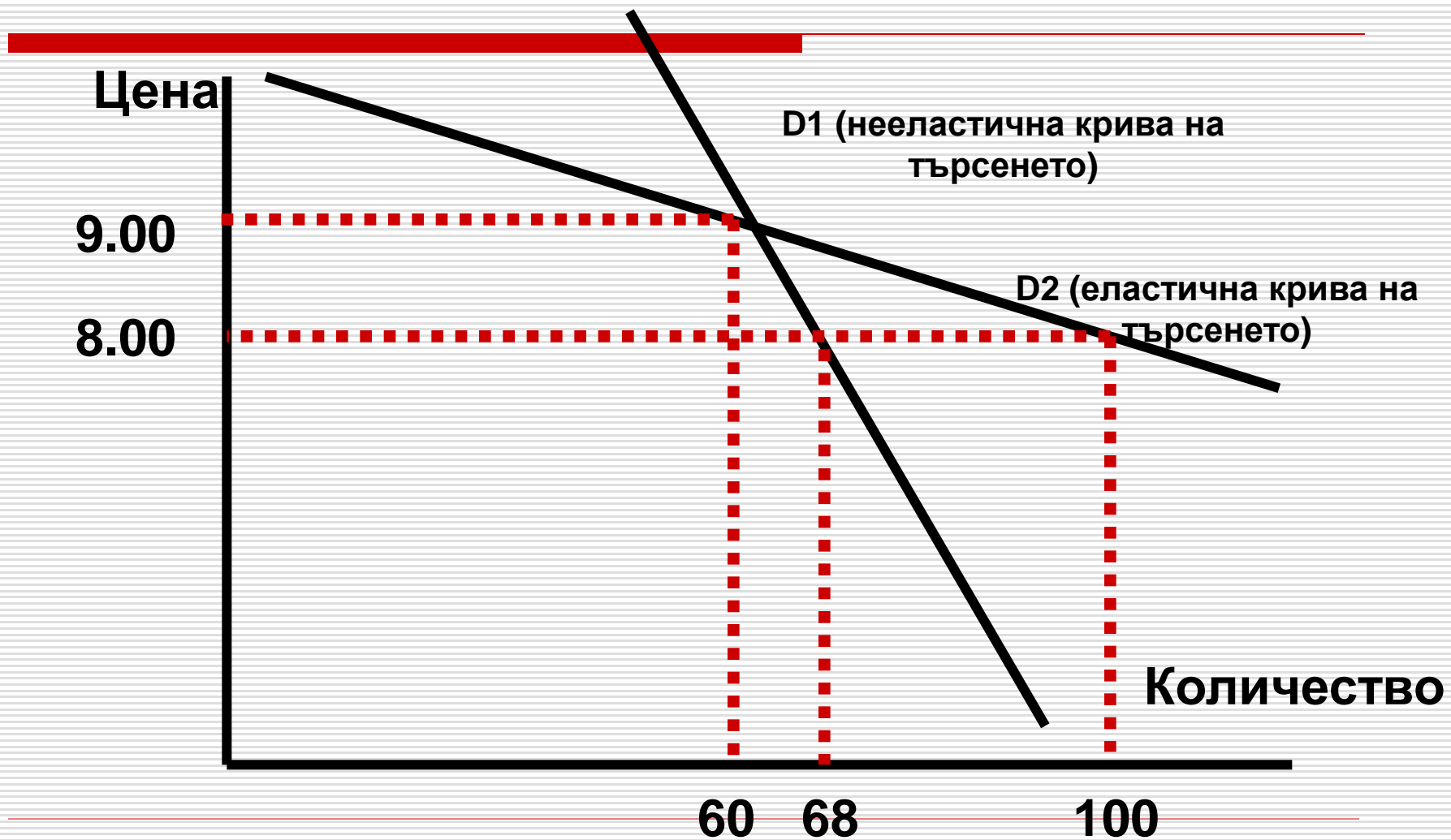
- Наличието на **заместващи продукти**. Бензинът няма много заместващи продукти все още и това го прави не-еластичен.
  - Разходите за бензин спрямо **дохода на потребителите**. За много хора бензинът е сериозен разход и това го прави еластичен.
  - **Продължителността на периода**, който се има предвид. Хората обикновено не са в състояние да променят навиците си за кратко време. Това прави бензина не-еластичен - имайки предвид краткосрочната крива на търсене.
  - Най-общо, особено в краткосрочен план бензинът най-вероятно е не-еластичен продукт.
-

При графично изобразяване на кривата на търсенето – колкото по-полегата е кривата, толкова по-вероятно е да имаме:

---

1. Висока ценова еластичност от търсенето
  2. Ниска ценова еластичност от търсенето
  3. Перфектно нееластично търсене
  4. Нито едно от посочените
-

Theme 3 - Еластичност

Elasticity and Competition

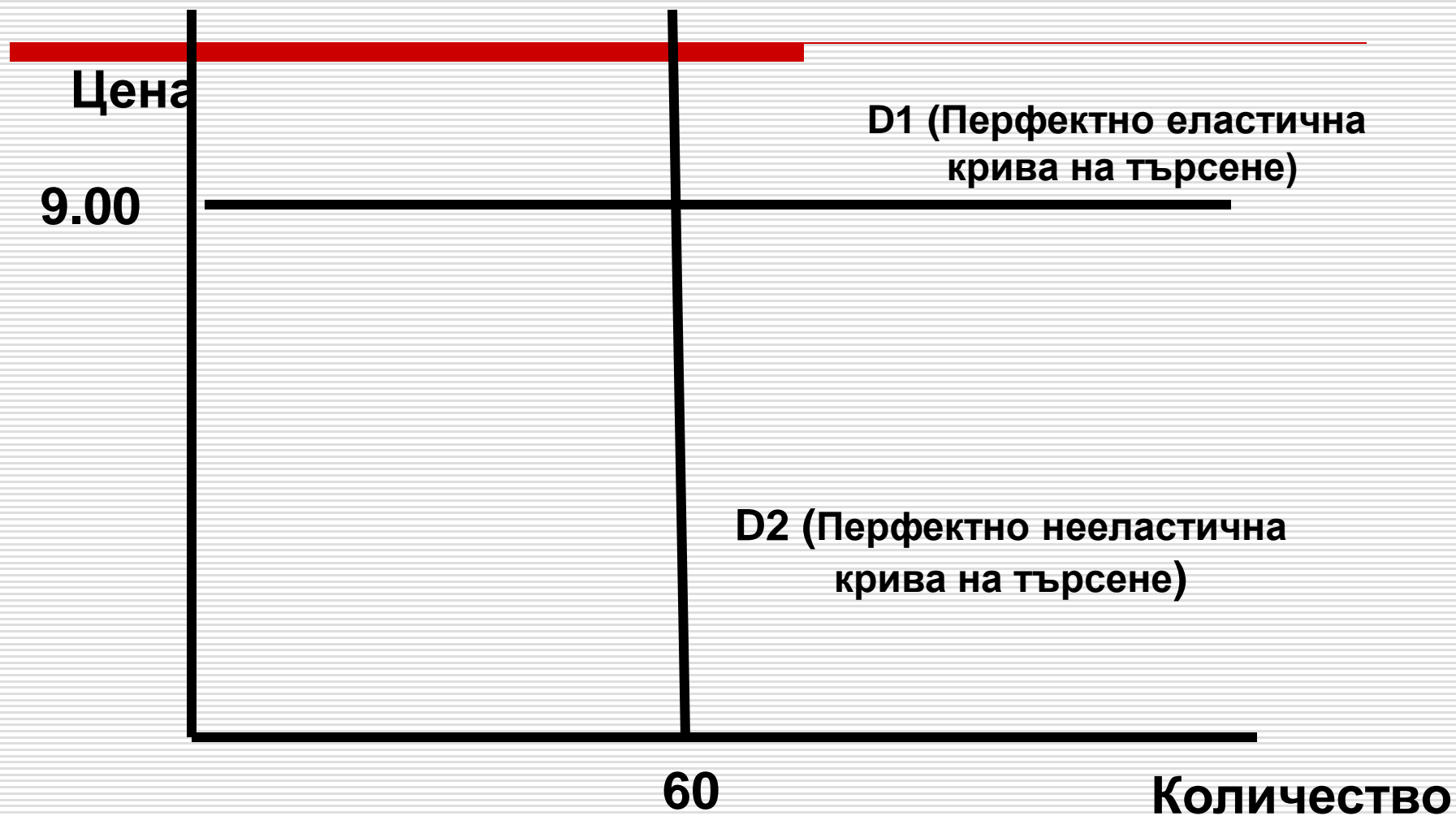
“Перфектно-
конкурентната” фирма
има “перфектно
еластична”
(хоризонтална) крива
на търсенето.

Колкото по-еластичен е
даден продукт толкова
повече кривата на
търсенето е по-
полегата.

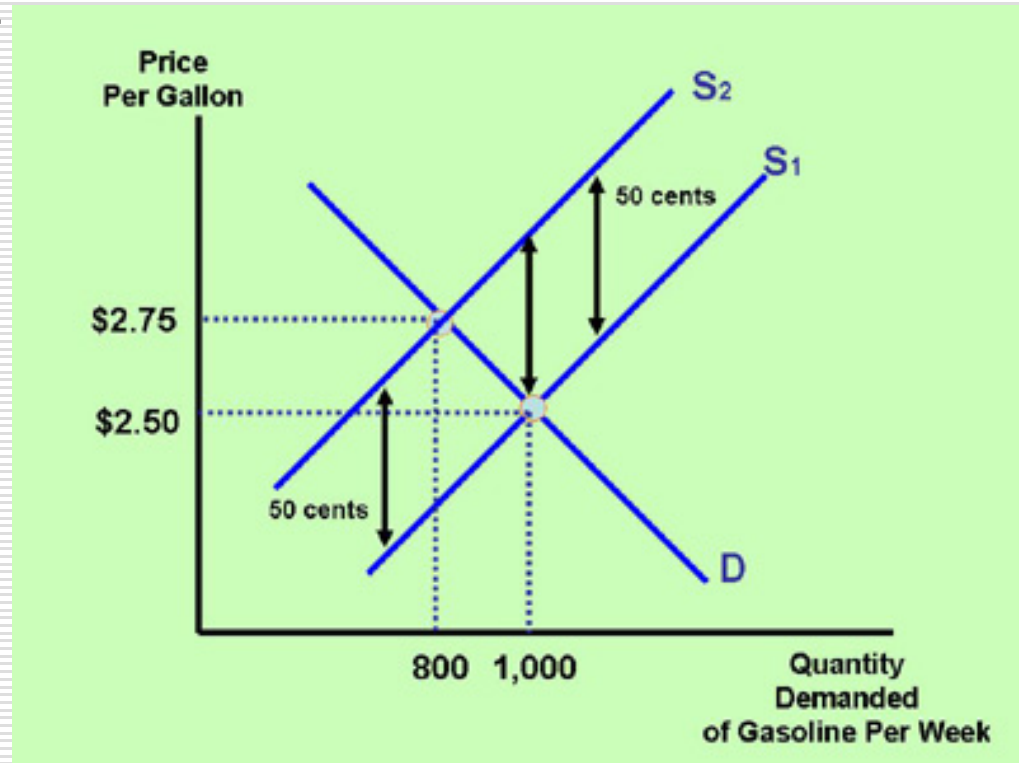

Theme 3 - Еластичност

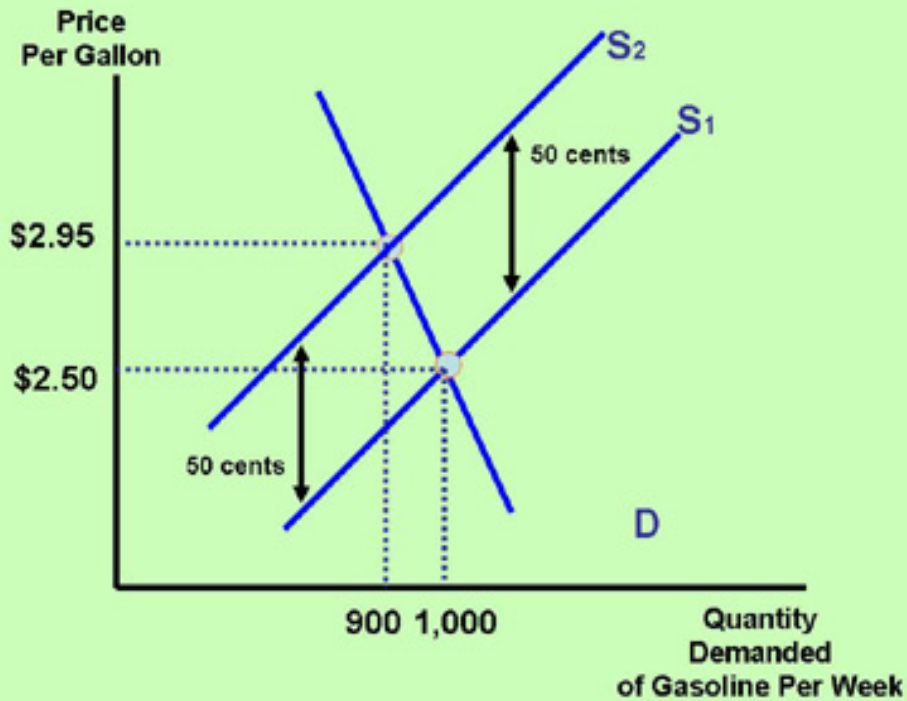

Theme 3 - Еластичност

- Еластичност и ефект от данъчни промени на цените на **еластични** към ценовите промени стоки
- Като правило при **еластичните стоки** /по-полегат наклон на кривата на търсенето/ данъчното бреме се преразпределя към производителите

Theme 3 - Еластичност

- Еластичност и ефект от данъчни промени на цените на **нееластични** към ценовите промени стоки
- Като правило при **нееластичните стоки** /по-стръмен наклон на кривата на търсенето/данъчното бремe се преразпределя към потребителите

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Еластичност и доход на производителя/доставчика

Доход = търсеното количество $\times$ цена

Ако търсеното количество се увеличи с 10%, а цената намалее с 5% (което означава, че продуктът е еластичен), тогава доходът на производителя нараства.

Ако даден продукт е еластичен и неговата цена намалява, то тогава общият доход на производителя/ доставчика би следвало:

---

1. Намалява
  2. Нараства
  3. Не се променя
  4. Нито едно от посочените
-

Ако даден продукт е нееластичен и неговата цена намалява, то тогава общият доход на производителя/ доставчика би следвало:

---

1. Намалява
  2. Нараства
  3. Не се променя
  4. Нито едно от посочените
-

А ако даден продукт е симетрично еластичен и неговата цена намалява, то тогава общият доход на производителя / доставчика би следвало:

---

1. Намалява
  2. Нараства
  3. Не се променя
  4. Нито едно от посочените
-

Theme 3 - Еластичност

Ценова еластичност на търсенето

Еластичност и доход на производителя – обобщение:

- Ако продуктът е еластичен и цената намалява, тогава доходът се увеличава.
  - Ако продуктът е нееластичен и цената намалява, тогава доходът намалява.
  - Ако продуктът е еластичен и цената нараства, тогава доходът намалява.
  - Ако продуктът е нееластичен и цената нараства, тогава доходът се увеличава.
  - Ако продуктът е симетрично еластичен и цената се променя, то в този случай доходът остава същият.
-

Theme 3 - Еластичност

- Еластичност на търсенето от дохода на потребителя

Еластичността на търсенето от дохода на потребителя измерва чувствителността на навиците на купувача спрямо промените в неговия доход.

Theme 3 - Еластичност

□ Еластичност на търсенето от дохода

Определение:

E_i = процентната промяна в търсеното количество продукт към процентната промяна на дохода на потребителя.

Нейната стойност може да бъде положителна (normal good) или отрицателна (inferior good).

Еластичност на дохода от търсенето

- **Нормални стоки / Normal goods** са тези, чиято консумация нараства с нарастването на дохода. Тяхната еластичност от дохода е по-голяма от нула.
  - **Луксозни стоки / Luxuries** са тези, които имат еластичност от дохода по-голяма от единица. Процентното нарастване на тяхното търсене е по-голямо от процентното нарастване на дохода.
  - **"Ниско-качествени" / "Мало-ценни" стоки / Inferior goods** са тези, чието потребление намалява при увеличаване на дохода. Те имат еластичност от дохода по-малка от нула.
-

Theme 3 - Еластичност

Еластичност на търсенето от дохода на потребителя:

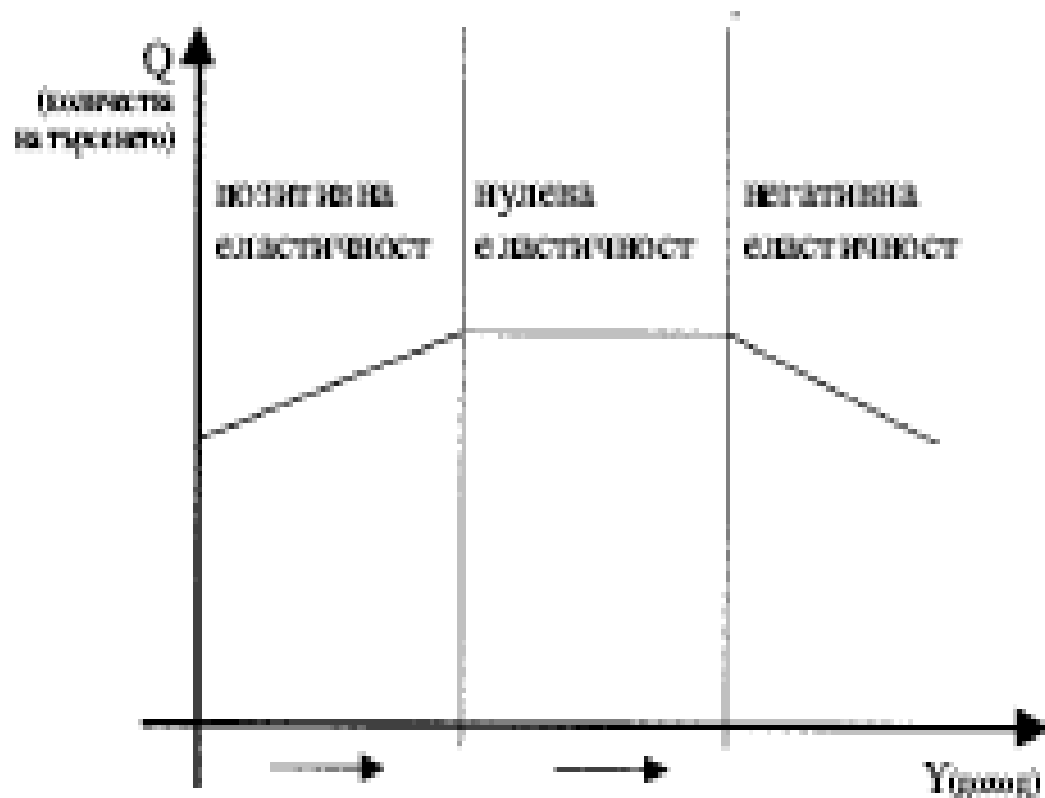
Формула:

$$E_i = \frac{(\text{промяна на } Q_d / \text{средно } Q_d)}{(\text{промяна на } Y / \text{среден } Y)}$$

Където Q_d = търсено количество, и Y = доход.

Еластичност на търсенето от дохода – Микроикономика, Г.Манлиев, с.88

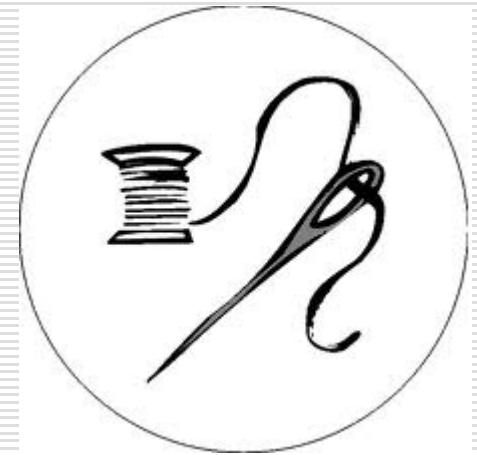

Фигура 2.10. Варианти на доходна еластичност на търсенето

Кръстосана ценова еластичност от търсенето

Промяната на цената на *заместваща* или на *допълваща* стока влияе на търсенето количество на други *заместващи* или *допълващи се* стоки.

Заместващите стоки са с положителна кръстосана еластичност по отношение на търсенето, докато *допълващите се стоки* са с отрицателна еластичност.

Кръстосана ценова еластичност от търсенето

- Кръстосана ценова еластичност от търсенето

Формулата на кръстосана еластичност е както следва:

$$E_{cr} = \frac{\% \text{ промяна на търсеното количество на продукт А}}{\% \text{ промяна на цената на свързаният продукт В}}$$

Еластичност на предлагането

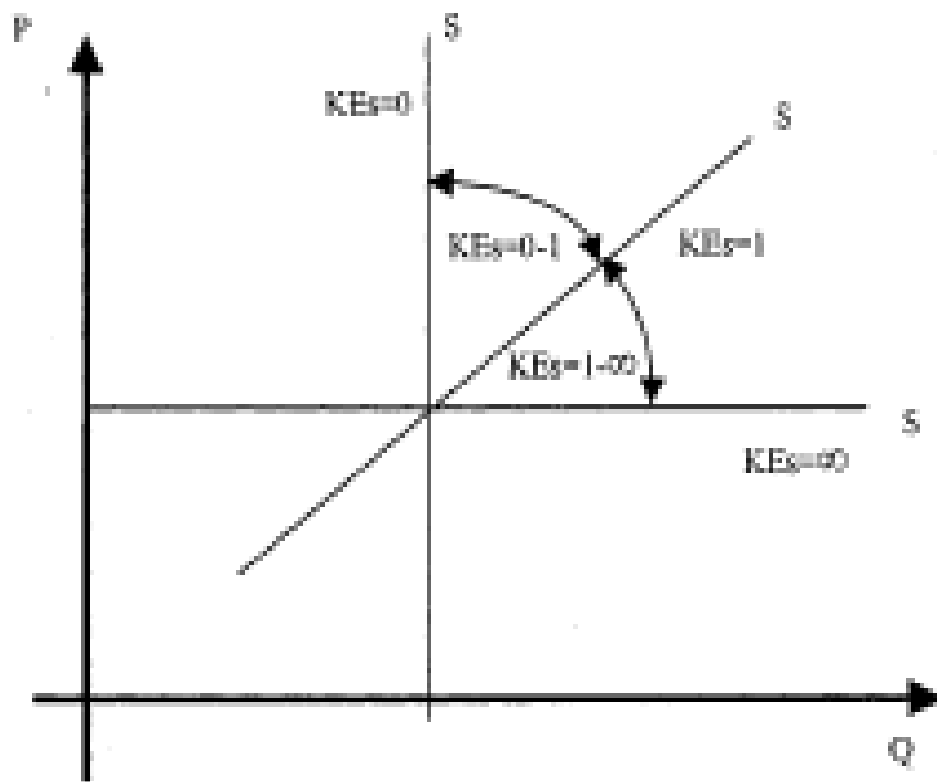
Микроикономика, Г.Манлиев, с.88-91.

- Как промяната в цените на предлаганите стоки влияе на предлаганите количества
  - Еластичността на предлагането е положителна величина
  - Съвършено нееластично предлагане ($=0$)
  - Нееластично предлагане ($0/1$)
  - Полу-еластично предлагане ($=1$)
  - Еластично предлагане (>1)
  - Съвършено еластично предлагане / клони към безкрайност
-

Еластичност на предлагането

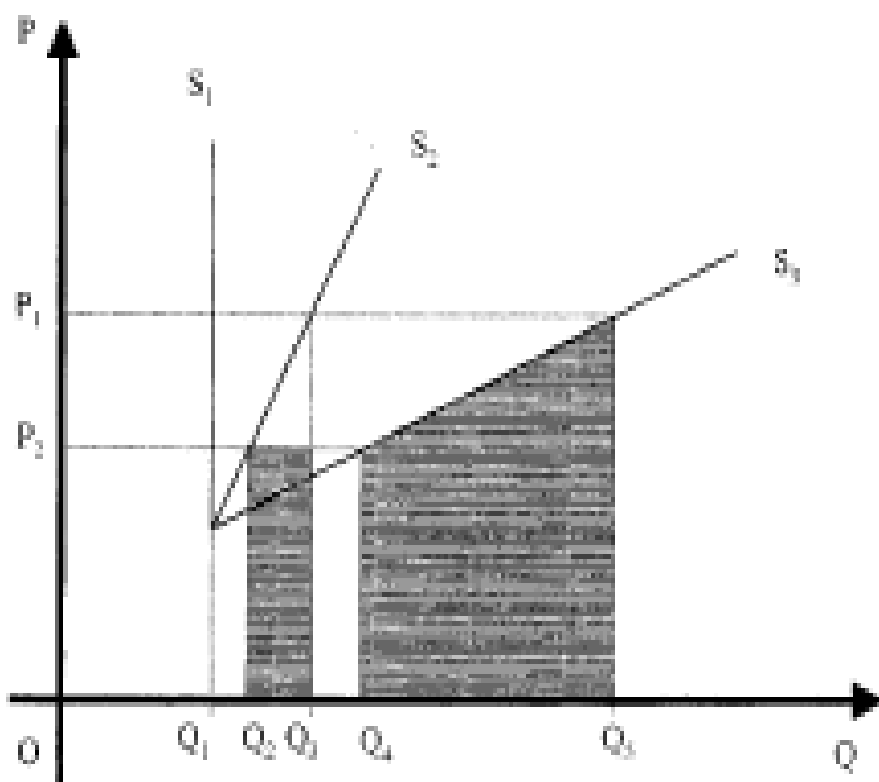
Микроикономика, Г.Манлиев, с.88-91.

Фигура 2.11. Криви на предлагане в зависимост от тяхната еластичност

Зависимост на еластичността на предлагането от фактора "Време"

Микроикономика, Г.Манлиев, с.88-91.

Фигура 2.12. Влияние на фактора време върху еластичността на предлагането

Theme 3 - Въпроси

---

1. Ценова еластичност от търсенето
  2. Еластичност на дохода от търсенето
  3. Кръстосана ценова еластичност
  4. Еластичност на предлагането
-

Theme 3 - Еластичност

- Примерни въпроси за теми / "открит" въпрос
  - Примерни въпроси за тест
-

Theme 3 Въпроси за теми / “открит” въпрос

- Фактори определящи ценовата еластичност от търсенето
  - Дайте определение за “нормални”, “люксови” и “ниско-качествени”/“малоценни” стоки, имайки предвид еластичността на дохода от търсенето
  - Еластичност на предлагането – определение, видове, зависимост от фактора “време”
-

Theme 3 - **Примерни** въпроси за тест

---

1. Ценовата еластичност от търсенето измерва

А - Чувствителността на продавачите към промяната в цената

Б - Чувствителността на купувачите към промяната в цената

В - Промяната на цените в течение на една календарна година

Г - Ефект на дохода от промяната в цените

---

2. Най-общо ако даден продукт има повече заместващи / взаимозаменяеми стоки, то неговата еластичност е

А - По-голяма

Б - По-малка

В - Нулева

Г = 1

---

3. Ако даден продукт е нееластичен и бъде обложен с данък, то този данък ще се заплаща

А - В по-голяма степен от потребителя

Б - В по-голяма степен от производителя

В - От правителството

Г - По равно от потребителя и производителя

---

4. Когато цената на еластичен продукт намалява, то тогава общите приходи на доставчика

А - Намаляват

Б - Нарастват

В - Не се променят

Г - Доставчикът е на загуба

---

5. Ако доходът ви се увеличава с 5% и в резултат на това потребявате с 10% повече плодове, то еластичността на търсенето на плодове от дохода ви е

А 0,5

Б 15

В 50

Г 2

Theme 3 - Примерни въпроси за тест - отговори

---

1 - Б - Чувствителността
на купувачите към
промяната в цената

4 - Б – Нарастват

5 - Г - 2

2 - А - По-голяма

3 - А - В по-голяма степен
от потребителя
